

STEM INN
EN OPPRØRER
ELLER FEM

Rød Valgallianse 1995

EØS – lokalvalgets viktigste sak: Forsvar folkets nei!

28 november i fjor var en gledens dag – folkeflertallet sa nei til EU-medlemskap. En politisk trøkk for Ap/NHO-alliansen, som imidlertid ikke så noen grunn til å gi seg. Jamnt og trutt har regjeringa fortsatt tilpassinga, ja helst skal Norge være mer EU-likte enn EU-landa sjølv. Det viktigste tilpassingsmiddelet er EØS-avtalen. Den har dramatiske konsekvenser for liv og virke i norske lokalsamfunn. Derfor er det viktigste kravet i høstens lokale valgkamp: Meld Norge ut av EØS! Stopp EU-tilpassinga.

Et viktig eksempel på EØS' betydning for kommunene er innkjøpsdirektivet. Før EØS-avtalen trådte i kraft var det mange kommuner, bl.a Bardu, Dyrøy, Kvæfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Sørreisa i Troms, som ofte eller alltid valgte lokale leverandører når slike fantes. Dette er nå ikke tillatt. Distriktshensyn kan ikke tas. En lokal sysselsettingspolitikk er i praksis forbudt.

Et anna eksempel har vi på kraftmarkedet. Det er ikke lenger lov for offentlig eide kraftverk å selge billig strøm til lokal industri. Flere eksempel inni avisa.

Kor skal vi
ta pengane frå?

**255
milliardar
på bok**

Aldri har norsk statsøkonomi vore sterkare enn no. Statsformuen er på 255 milliardar kroner, les vi i revidert nasjonalbudsjett for 1995. Likevel går regjeringa inn for å kutte løyvingar som kunne korta ned sjukehuskøene, gitt seksåringane skikkeleg skole osv. Olja vert pumpa opp i rekordtempo – ikkje for å gjennomføre viktige samsfunnsoppgåver, men for å bli omdanna til kapital som kan investerast der profitten er høgast.

I juni foreslo RV på Stortinget at 10 milliardar av dei oppsparte pengane skulle løyvast til fylka og kommunane. Det kunne t.d ha gitt 50.000 varige arbeidsplassar om ein hadde gjennomført sekstimarsdagen i omsorgssektoren. Framlegget vart ikkje vedteke.

Regjeringa sitt nye glansnummer er å salte ned pengar i eit oljefond «for å trygge pensjonane til dei eldre i framtida». Dei eldre treng ikkje noko oljefond. Den beste garantien for framtida er mange og trygge arbeidsplassar. Vi tar ikkje noko frå neste generasjon om vi bygger skular og sjukeheimar no, eller om vi legg asfalt på distriktsvegane. Tvert om, dette er varige verdiar. Og om det er så at økonomien her heime ikkje tålar bruk av oljepengar, så er vel det beste fondet på havsens botn – om femti år har vi sikkert teknologi som kan få opp mykje meir olje frå hola enn i dag.

Med folk – mot makta

Valgavis for
Rød Valgallianse
i Troms og Tromsø
Kommune- og
fylkestingsvalget 1995

Produsert i august 1995
Trykk: Bladet Tromsø
Ansvarlig utgiver: Tromsø RV
boks 308, 9001 Tromsø

Norge 1995: Kampen om verdiskapinga

Den viktigste ideologiske kampen i Norge i dag er kampen om verdiskapinga. Det dreier seg både om hva som er verdiskaping, og dermed verdt å satse på ifølge Jagland, Gro, Glad, Moland og kompani, og ikke minst hvem og hvordan de enorme verdiene som skapes i Norge skal forvaltes.

Arbeiderpartiet – både regjeringa og partiet – er borgerskapets hovedskyts i kampen for å definere verdiene som borgerskapets eiendom, og ikke folkets. Denne tenkinga har dessverre hatt stor gjennomslagskraft etter en årelang velregissert kamp.

Utenom Rød Valgallianse er det stor samstemmighet blant stortingspartiene om at det er nødvendig med innstramminger i velferdsgodene. Det samme gjelder i særdeleshet i spørsmålet om seks timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon. RV vil ikke akseptere at vi har å gjøre med et «radikalt» lokalt AP i motsetning til sentralen. AP her følger innstrammingspolitikken til punkt og prikke.

Arbeiderpartiets krav om at det skal være arbeidsplikt for å få trygd er groteskt. Like utspulert og rå er ordninga som gjennomføres nå, om at du skal arbeide når du er sjukmeldt. I første omgang ei frivillig ordning. – Gjett hva fortsettelsen blir! RV krever opp mot dette at det skal opprettes varige ordinære arbeidsplasser i offentlig sektor for å møte de utallige behova som finnes.

Sats på kystflåta!

Kampen om fiskeriressursene framstilles gjerne som en konflikt mellom nasjoner, sier andremann på RVs fylkesliste, Frode Bygdnes. – Det er ei tilsløring. Den grunnleggende konflikten er den mellom kystbefolkninga og fiskerikapital.

Befolkninga langs kysten av Canada, Island og Norge har alle interesse i å regulere fisket ut fra hva ressursene tåler, mens rederne i de samme landa ønsker å fiske mest mulig. De ønsker maksimal profitt. Dessuten er dette en måte å sikre seg høstingsrettigheter i framtida på.

Derfor opplever vi ei stadig jakt etter mer fisk. Går noen redere ut etter silda i Smutthavet, så følger andre lands redere etter, uavhengig av hva ressursene tåler. Vi må ikke undres om norske redere etter hvert flagger ut til Belize for å kunne ta del i dette racet.

Myndighetene i de enkelte land tenderer til å forstå og tale for sine egne rederkapitalister. Danmark, Spania og Island lar seg presse av egen havfiskeflåte, og norske myndigheter forstår gjerne frustrasjonen til Fiskebåtrederernes Forbund når de ikke får delta i sjøslaget. De viker unna et politisk oppgjør med rederne.

Norske styresmakter burde tale kystbefolkningas sak. Det taler til Canadas ære at de tok et oppgjør med EUs fiskerikapital for å verne om egen kystbefolkning, enda om de måtte gå utafør 200 mils grensa.

Norge må gjøre bruk av nødrett for å verne ressursene. Vi må utvide den økonomiske sonen til 250 mil om vi ikke får avtaler med nabostatene våre om deling etter midtlinjeprinsippet. Kystvakta må styrkes fordi oppgavene både blir flere og større. Den må ikke hindres av trange økonomiske rammer i arbeidet med å kontrollere fisket og

verne ressursene. I vår nasjonale fiskeripolitikk må vi redusere egen havgående flåte og satse mer på kystflåta. Dette står i himmelropende motsetning til at Statens nærings- og distriktutviklingsfond (SND) betingelsesløst bevilger 50 millioner kroner til verdens største «fisker», milliardæren Røkke, samtidig som Troms fylke mangler midler til strukturutvikling. Det er kystbefolkninga, ikke eierene av fangstkapital, som har historiske rettigheter.

Et anna vesentlig krav gjelder sjøgrenseloven. Tidligere var hovedregelen at bare norskfanga fisk skulle landes i Norge, og dispensasjon blei bare gitt ved råstoffmangel. «Speilvendinga» av loven som kom i 1993, var rein EØS-tilpasning. Nå er regelen motsatt – det må dispensasjon til for å nekte utenlandsk fisk landing, noe som har resultert i at 3 av 10 tonn torsk hittil i år har vært fra russiske trålere. Disse fisker i torskens oppvekstområder under minimal kontroll. Fiskemottakene vil ha drift døgnet rundt, og foretrekker derfor de store mengdene fra trålerne, mens kystfiskerne blir liggende uten å få levert.

Samtidig sendes enorme mengder fisk ut av landet for bearbeiding. Et hverdagslig eksempel er gaffelbitene som kommer tilbake på brødskiva vår flere tusen prosent dyrere. Det er et naturlig krav at fisken videreføres der den landes. Ikke minst vil dette føre til flere kvinnearbeidsplasser i distrikta, avslutter Frode.

La oss være to!

Det skulle vært en lov som sa at et parti med bare én representant automatisk fikk inn en ekstra, sukker Aud-Karin Bjørn når vi fritter henne ut om livet på fylkestinget de siste fire åra. – Det er veldig slitsomt å være aleine i opposisjon.

Det er så mange viktige saker med enorme dokumenthauger og like enorme konsekvenser for folk flest. Vi får naturligvis ikke særlig mye gjennom, men det er likevel viktig at vi er der og representerer opprøret.

Av de tinga vi konkret har fått gjennom er kravet om etterverntiltak i forhold til Færingen-kollektivet. Heilt på tampen av perioden fikk vi også gjennomslag for ei endring i fylkesplanen som gjør at Kålfjord blir etablert som samisk knutepunkt. Aja sjøsamiske senter i Manndalen kom også inn i planen, men ei konkret bevilgning stemte alle de andre mot. Vi får håpe på og jobbe for at det ikke blir atter en av fylkets fine planer som ikke blir fulgt opp med penger. Det mangler godt over 100 millioner på å gjennomføre slikt som plan for psykisk helsevern og ambulansplanen. Jeg må innrømme at jeg ved et par anledninger har valgt å stemme mot ellers gode planer som en protest mot den dårlige oppfølginga.

Staten overfører stadig mindre varige midler, altså slike vi kan vente å få fast hvert år; mer og mer gis som engangsbevilgninger. Da renten gikk ned, fikk fylket et lite overskudd. Men om noen trudde dette skulle føre til romsligere tider, så bør de tru om igjen. Staten ved-

tok å kutte tilsvarende i overføringene. Jeg har foreslått en uttalelse med krav til staten, men den fikk bare min stemme.

Reform 94 var jeg den eineste som stemte mot. Vi ser nå at innvendingene våre var riktige. Teoripresset har gjort det vanskeligere for elever på yrkesretta linjer, og strykeprosenten er stor. Garantien på skoleplass for 16–19-åringer gjør det vanskelig for de som er litt eldre å komme seg i gang. Videre er det altfor lite lærlingeplasser. Det er kanskje for seint å stoppe reformen, men den må i alle fall reformeres

på en del viktige punkter, og det må bevilges penger til plasser for alle som vil gå på skole, uansett alder og heimsted.

Ellers har jeg kjørt mye på EU-saken, EØS og på Barentsregionen. I stedet for å slippe til den internasjonale storkapitalen her nord, har vi vist til det gamle etablerte samarbeidet fra folk til folk, og de historiske rettighetene til ressursene. Vi har minna om at Barentsregionen ikke er noe nytt, men at området før har hatt betegnelser som Nordkalotten, og ikke minst Sápmi, avslutter Aud-Karin som i kommende periode formodentlig blir å finne som vararepresentant på fylkestinget.

Nei til EØS!

Vi hindres i å drive en sjølvstendig utenrikspolitikk, – f.eks kan ikke Norge boikotte franske varer nå – det ville være konkurransevridende.

Markedets fallitt

Jens Ingvald Olsen står på andre plass på Tromsø-lista til RV. Den siste perioden har han vært varamedlem av bystyret og partiets talsmann i tekniske saker. Jens er forskalingsnekker, og har lang fartstid som tillitsvalgt i Bygg. Da er det vel ikke å undres at boligpolitikken er en av hjertesakene hans.

Den sosiale boligpolitikken stod i mange tiår som en av hovedpillarene for arbeider- og fagbevegelsen i Norge, sier Jens, og nevner rimelige lån og subsidier gjennom Husbanken, rimelige tomter gjennom kommunene, fritak for moms, regulering av husleier og omsetningspriser, og kooperativ eiendomsrett til en stor del av boligene.

Fra midten på 70-tallet er disse ordningene gradvis blitt avvikla eller sterkt innskrenka. Nå, midt på 90-tallet, har markedsliberalismen slått fullstendig igjennom på boligsektoren. Dette er et godt eksempel på at fordeler som arbeidsfolk tilkjemper seg under kapitalismen, er midlertidige og kan fjernes når de som sitter med makta finner det tjenlig, og motstanden ikke er sterk nok. Arbeiderpartiet og Høyre har vært hovedaktørene for denne raseringa.

– Hva fører det egentlig til når boligen blir en rein vare?

Boligen er jo ei gigantinvestering for ei husholdning. Det har derfor dramatisk effekt når en rammes av de negative sidene ved det tiljubla frie markedet. Kanskje du kjøper eller selger på «galt» tidspunkt, og dermed taper flere hundre tusen kroner. Det er åpna fritt for finansakrobater som «eiendomsutviklere», et reint snyltende mellomledd. På det ene boligfeltet etter det andre ser vi at den byggetekniske kvaliteten er for dårlig, og at den kommunale byggekontrollen er for svak.

– Hva mener du så politikkerne kan og bør gjøre med boligpolitikken og boligbygginga i Tromsø?

Som på de fleste andre områder bestemmes det meste av boligpolitikken av storting og regjering. Men kommunen har et visst spillerom: I Tromsø vil vi fremme forslag om kommunal dekning av kommunaltekniske anlegg i boligfeltene (veg, vann, kloakk).

Markedet har spilt fallitt som styrende hånd for å skaffe folk bolig

– RV er altså for subsidierte tomter, a la Bo i Nord?

Ja, absolutt, men i dag skjer den kommunale støtta heilt tilfeldig etter hvor bommertene blir gjort. Beboerne i Bo i Nord får husa sine opptil 120.000 kr billigere enn mar-

kedspris, mens TBBLs felt i Workinnmarka havner på pristoppen for boligtomter i Tromsø.

– Hva kan gjøres for å bedre byggekvaliteten?

Vi krever at de bedriftene som søker om konsesjon for kjøp og utbygging i

regulerte felt, legger fram en grundig dokumentasjon av økonomisk soliditet, tidligere utbyggingsengasjement, hvilke firma som skal utføre sjølve bygginga, at disse har godkjente ansettelses- og avtaleforhold o.l.

Samtidig må teknisk etat styrkes. RV har i flere sammenhenger reist kritikk av byggesaksbehandlinga i Tromsø kommune.

– Hva er RVs viktigste krav til den nasjonale boligpolitikken?

Vi vil ha tilbake den boligpolitikken som sa at maks 20% av lønna skulle gå med til boligutgifter. Særlig viktig blir det da å fjerne momsens på husbygging, og igjen å gjøre Husbanken til en institusjon med renter godt under markedet.

Særlig viktig er det med gode vilkår for unge nyetablerte. Her kan forresten kommunen også bidra, både med boligfond til toppfinansiering, og med økt utbygging av utleieboliger, gjerne uten maksimal leietid.

– Har vi noe å lære av liberaliseringa på boligmarkedet?

Ja, i alle fall en ting: Det frie markedet har spilt fullstendig fallitt som styrende og regulerende hånd for å skaffe arbeidsfolk i Norge boliger til en tilfredsstillende standard og akseptabel pris. Dette er en politikk ført av Arbeiderpartiet og Høyre, med de fleste øvrige partiene som villige haleheng.

– Det trengs grov redskap for å rydde opp i boligskandalene i kommunen, sier Jens Ingvald Olsen.

Dette mener vi

* Vinteren og «sommeren» 1995 har gitt katastrofal avlingssvikt i jordbruket. Landbruket trenger 6–8 millioner føreheter for å berge buskappen! Dette vil koste 18–24 millioner kroner – og gardbrukerne må ut med en egenandel på 38% – dvs 7–9 millioner kr. Bort med egenandeler på dårlig vær! Full kompensasjon for avlingssvikten i landbruket!

* Bare fylkessentrene Tromsø, Bodø og Alta vokser bl.a. fordi offentlig virksomhet legges dit. Politikerne må styre utviklinga til fordel for distriktene. Legg Politihøgskolen til Harstad! Stopp flyttinga av Veterinærlaboratoriet til Tromsø!

* Bygg nytt renseanlegg før produksjonen økes på smelteverket i Finnjordbotn! Ingen økte utslipp fra industrien i Troms!

* Følg Tromsø kommunes eksempel: Troms fylke som antirasistisk sone! Øk mottaket av flyktninger og asylsøkere i Troms!

* Kollektivtrafikk er samfunnsnyttig og miljøvennlig, særlig i vårt digre fylke! Uten subsidier stopper kollektivtrafikken! Opp med subsidiene, ned med prisene! Hyppigere ferger, flere fastlandsforbindelser!

* Norske soldater skal forsvare Norge. Nei til all bruk av soldater fra Brigade Nord i Natos og Vestunionens imperialistiske aggresjon! Antipersonellminer er djevelske våpen, uansett teknologisk nivå. Fjern alle miner fra Forsvaret – Troms fylke som minefri sone!

(utdrag fra fylkesprogrammet til Troms RV)

Kommunenes muligheter til å stille politiske krav til leverandører er sterkt innskrenka. En kan f.eks ikke legge vekt på at tariffavtale er inngått eller at lærlingeordning er etablert.

Ut av EØS!

Forsvar godene!

Charlotte Kristiansen er klar til å innta ordførerplassen, og som syklist står ho for en effektiv bruk av parkeringsplassene rundt rådhuset. Ellers lover ho å ikke være en «reservert ordfører».

Forsvar av velferdsstaten er utvilsomt en av de viktigste sakene for RV, både i valgkampen og i det daglige politiske arbeidet, sier Charlotte Reedt Kristiansen, toppkandidat for RV i Tromsø. Ho har alt to perioder bak seg i kommunestyret, og er nå også nestleder i RVs landsstyre.

– Vi bor i et av verdens rikeste land. Samtidig blir det flere og flere fattige i dette rike landet, og ikke minst blir forskjellen på fattig og rik stadig større. Å få bortforklart disse kjensgjerningene, kaller finansminister Johnsen et pedagogisk problem.

– Hva mener du egentlig med begrepet velferdsstat, Charlotte?

Med det mener jeg en stat der velferdsordningene, på sektorer som helse, sosial, skole og kultur, dekkes over skattededelen etter prinsippet om at folk betaler skatt etter evne og mottar tjenester etter behov gratis. RV slåss for å opprettholde og videreutvikle en slik stat. I dag snikinnføres nye prinsipper som gjør velferd til en vare som må kjøpes kontant. Privatiseringa er på full fram-marsj gjennom egenandeler, ekstraskatter og framvekst av private foretak som overtar oppgaver for offentlig sektor.

– Men at private overtar er vel et tegn på at det er behov for slike tjenester?

Den utarminga som skjer i offentlig sektor, skaper naturligvis grunnlag for alkens private utbygginger. Det er absolutt et tegn på store udekte behov, men dette skyldes at statsministeren, i spissen for den norske arbeiderpartiregjeri-nga, tar strupetak på norske kommuners økonomi. Det meste av det vi kaller velferdsstaten har kommunene og fylkeskommunene ansvaret for. Ja, stadig flere oppgaver som tidligere var statlig ansvar, overføres til kommune-

sektoren, men uten at det gis økonomisk kompensasjon.

– Du mener altså at overføring av oppgaver egentlig er bevisst nedskjæring?

Ja, og samtidig er de frekke nok til å kalle dette «ei styrking av lokaldemokratiet». I realiteten dreier det seg om tilpassing til Maastricht-traktatens krav om brutal nedskjæring på offentlig sektor. Det er statsministerens respekt for

folkets nei til EU: Nemlig at Norge skal bli bedre tilpassa enn medlemslanda sjølv ...!

– Den nye velferdsmeldinga til regjeringa er kanskje et lyspunkt?

Jo, takk som byr. Meldinga slår fast at «... kommunene vil framover stå overfor sterkere krav til effektiv ressursbruk og strammere prioritering ... enn tidligere». En må spørre seg hvordan det skal være mulig uten ytterligere innskrenkinger og forråing. Arbeiderpartiet slår nå også inn på det de kaller «arbeidslinja». Konkret handler det om at folk skal miste rettigheter og skyves over på dårligere ytelser. Du skal måtte jobbe for å få sosialhjelp, du skal få mindre uføretrygd, du skal ha lengre opptjeningstid på pensjonen, du skal få overgangsstønad i færre år og du skal

få mindre dagpenger hvis du er arbeidsledig. Målet er slett ikke å få flere i arbeid, men å få færre på trygd! Gode trygdeordninger er liksom ikke hensiktsmessig – for da blir folk så late at de ikke gidder å jobbe. Men all den tid regjeringa ikke vil skape flere arbeidsplasser, betyr arbeidslinja at staten overfører pengene fra folk som er trygda over til kapitalen. Så enkelt er det!

– Hvordan er reaksjonen på innstramningene blant de øvrige kommunepolitikere?

Stort sett samtlige i Tromsø kommunestyre sutrer rett som det er over at vi har for lite penger, at rammene er for trange. RV har forsøkt få de samme politikere til å vedta en uttalelse mot den politikken regjeringa fører overfor norske kommuner. Men dette vil de ikke være med på. Og det er klart: Det er jo deres egne partifeller på Stortinget som har vedtatt dette. Når tromsøpolitikere klager, er det falskspill fra folk som er mer lojale mot de EU-tilpassa rammene enn mot folk i lokalsamfunna de kommer fra.

Det er jo for så vidt et ærlig standpunkt å mene at bare noen skal skumme fløten av det flertallet har skapt, men det ville vært befriende om den ærligheta også førte til at de sa dette åpent ut, avslutter Charlotte.

En RV-seier på Tinget

I 1994 oppdaga en del sosialhjelpsmottakere at de fikk mindre igjen på skatten enn venta. Det var sosialkontoret som sørger for trekk for å dekke inn sosialhjelp gitt året før. Jusshjelpa ved Universitetet reagerte på saken, mens RV tok den opp i hovedstyret for helse og sosial. Vi bragte den også videre til Stortinget, der Erling Folkvord faktisk fikk flertall for ei lovendring som hindrer slikt i framtida. I 1994 sparte Tromsø kommune om lag 3 millioner ved å ta fra de aller fattigste, men denne praksisen blir det altså slutt på.

Saka er ellers et eksempel på at det ikke nytter å hvile på sine laurbær: nå lar noen kommuner heller være å gi sosialhjelp den måneden skattepengene betales tilbake.

Rød Ungdom

er ungdomsorganisasjonen til Rød Valgallianse og Arbeidernes Kommunistparti. RU er en revolusjonær ungdomsorganisasjon som gjør mer enn å mene noe om hvordan verden bør se ut. Vi gjør noe aktivt for å forandre verden i dag, og vi slåss for sosialismen som et langsiktig mål. Vi jobber mot rasisme, mot miljødeleggelser, for full kvinnefrigjøring og mot EU og EØS. Vi arrangerer bøllekurs for unge jenter, studierirkler, leire, konferanser, hytteturer, aksjoner og mye mer. I Tromsø arbeider vi med å lage en bokkafé eller annet treffpunkt en gang i uka. Rød Ungdom er en organisasjon for deg som er lei av se på at verden går til helvete!

Vi har samme adresse som RV – se baksida. Kontakt oss!

Nei til EØS!

Innkjøpsdirektivet hindrer kommunene i å støtte eget næringsliv og bygge ut lokal kompetanse.

En reell opposisjon

Siri Andersen heter Tromsø RVs femtekandidat. Den siste perioden har Siri representert oss i hovedstyret for helse og sosial, og det vil ho gjerne fortsette med. – Det er et stort behov for en reell opposisjon, og det er en oppgave bare RV tar på seg. Jeg er både skuffa og sjokkert over hvor lite SV har å bidra med.

Det partiet er utrolig budsjett disiplinert og lojale overfor rammene. Men aller verst er det å se selve tospannet i budsjettansvarlighet: Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet. De står sammen i alle budsjettsaker, og opptrer som regnskapsførere. Generelt må jeg si at vi har et helse- og sosialstyre fullstendig uten visjoner.

– Men hva nytte har vi av en opposisjon på én representant? Får RV noe gjennom?

Det er klart vi er viktige, som en stadig påminnelse til de andre om den råtne politikken de er med på å gjennomføre. Og som en støtte til gruppene som møter forverringene. De gangene vi får noe gjennom, er jo ellers i hovedsak når det er aktivitet utenfor organene, når folk sjølv tar opp kampen. F.eks da de skulle stenge dagsenteret i Grønnegata, eller saken med Rockefellerfabrikken. Ellers har vi gått i spissen mot eigenandeler i eldreomsorgen, på hjemmetjenester, og vi klarte i alle fall å forhindre at minstepensjonister må betale eigenandeler.

– Hvordan står det egentlig til innen eldreomsorgen?

I perioden har vi fått pleie- og omsorgsplanen. Planer er stort sett greie og går gjennom, men vi ville helst hatt den mer konkret. Det har da også vist seg i ettertid at den tok for lite utgangspunkt i forholda i Tromsø, så den er blitt revidert en del ganger. Planen skulle medføre 2,5 millioner mer årlig til åpen omsorg, uten at det blei bevilga de første åra. Det må nok sies at eldreomsorgen er kommet relativt godt ut, men fortsatt er det store mangler. Det er altfor få sykehjemsplasser. Selv avdelinger som var bygd for nærmest sjølvhjulpne eldre, er i dag fylt med sterkt demente, uten at dette har gitt seg utslag i økt bemanning eller ombygginger. De nye omsorgsboligene som skal bygges i Kroken nå

er bare som en dråpe i havet, og jeg tviler sterkt på om budsjettene har tatt høyde for den nødvendige bemanninga.

– Har RV foreslått å styrke personalsida?

Ja, men det er blitt nedstemt. Når det så er underskudd, fører det til innsparinger på avdelingene. Det kan bare gjøres ved vakante stillinger, og det blir kontinuerlig underbemanning på de

«ikke heilt nødvendige» funksjonene, f.eks fysioterapi. Et anna eksempel på det samme er mangelen på helsesøstre i kommunen.

– Hva skjer på sosialhjelpsida?

Vi kjempa hardt mot at satsen for livsopphold skulle senkes fra 75% til 70% av folketrygdas grunnbeløp (G). Vi var også mot maksimalsatser på støtte til husleie – ville ha dem veiledende. For ei treroms leilighet i den kommunale boligstiftelsen, der det i utgangspunktet er behovsprøvd å bo, kan du risikere å måtte betale 1.000 kr i mellomlegg.

Vi har ellers foreslått en undersøkelse av hvordan folk som går på sosialhjelp har det, for å synliggjøre situasjonen deres, men forslaget er ikke realitetsbehandla.

Dessuten har vi jo saken med sosialklientene som fikk skattepenger tilbake.

– Det er også helse og sosial som behandler skjenkebevillingene?

Her har vi stått for ei restriktiv linje. Vi har kjempa for å følge den edruskapspolitiske planen, for å opprettholde tallet på antall bevillinger. Vi er også for å inndra bevillinga til steder som driver kvinnediskriminering og rasisme, og steder som setter ned ølprisene med det kyniske mål å rekruttere ungdom og studenter.

– Hvor mye penger trenger du for å drive helse- og sosialetaten i Tromsø?

I år mangler 4 millioner på å få det til å gå rundt, bare med den aktiviteten som er i gang eller lovpålagt. I tillegg kommer behovene for videre utbygging, for økt bemanning og for drift av ikke lovpålagte tiltak, som f.eks varmestua for rusbrukerne. Fra neste år er det også slutt på de ekstra midlene innen barnevernet. Det er derfor atskillige millioner som må til. Men pengene finnes.

Vi aksepterer ikke at regjeringa bruker alle Norges milliarder til å investere i utlandet, sette pengene på bok og gjøre de rike enda rikere, avslutter Siri. Det er sosialhjelpsmottakerne, barnevernet, de eldste sjuke, ungene det går ut over. Avskaff fattigdommen er en viktig parole i Tromsø i dag.

Kutte, kutte, sa regjeringa

Sia 1980 har det vært stadige kutt i velferdsordningene. Det har skjedd snikinnstramminger som hver for seg kan synes ubetydelige, men som samla sett må kalles ei gigantisk nedbygging av velferdsstaten.

Alt i alt har vi registrert over 50 kutt i sentrale velferdsordninger, f.eks:

- * Kommunenes eigenandelinntekter er tredobla fra 1986 til 1993. (Dette var før det store frisleppet med eigenandeler på hjemmetjenestene kom i 94.)
- * Eigenandeler på stadig nye tjenester. Økt behovsprøving (under betegnelsen «økt treffsikkerhet»).
- * Praksis for vurdering av formuen til sykehjemspasienter er endra.
- * Stadige innskjerper i uførhetsreglene.
- * Arbeidsplikt for unge sosialhjelpsmottakere.
- * Krava om geografisk og yrkesmessig mobilitet er skjerpa.
- * Friinntekta til uførepensjonister er redusert.
- * Retten til dagpenger, pensjon og andre trygdeytelser for hotell- og restaurantansatte på norske cruiseskip er fjerna.
- * Utdanningsstøtta til enslige forsørgerere er endra: Bøker etc dekkes ikke etter regning, men med et fast rammebeløp.
- * Foreldre kan ikke lenger sjukemelde seg sjølv når barnets sjukedager er oppbrukt.
- * Leger oppfordres til å gi delvise sjukemeldinger.
- * Småbarnstillegget i barnetrygdas første år er fjerna.
- * Forbrukersubsidier på matvarer er redusert.
- * Retten til rehabiliteringspenger er begrensa til 52 uker.
- * Forsørgertillegget til delvis uføre som er gift med en pensjonist, er redusert.
- * Overgangsstønad for enslige mødre er redusert fra 10 til maks 3 år.

... og så videre ...

Siri Andersen tar en pause i godstolen. I sosialstyret venter harde slag.

Årets valg fører formodentlig til en del utskiftinger blant RVs parlamentarikere i Troms. Eli Berg takker av i bystyret i Tromsø, men er fortsatt leder i partiets lokalavdeling. Frode Bygdnes forlater Harstad bystyre, men med velgernes gode hjelp kan han bli sørfylkets første revolusjonære på fylkestinget. Aud-Karin Bjørn, som har vært vår svale på fylkestinget, rykker etter eget ønske litt ned på lista, men vi regner med å ha glede av henne som vararepresentant i kommende periode. Sivaraman hopper over fra fylkespolitikken til kommunen, og han står i år på RVs kamplass i Tromsø. I Balsfjord klarte vi dessverre ikke å få til liste denne gangen, og verken Torgeir Engstad eller noen andre får dermed mulighet til å forsvare plassen i kommunestyret der. På vegne av RV og velgerne tillater vi oss å takke for vel utført arbeid.

Om ekte avholdfolk og ikke fullt så ekte ...

Valgkampen så langt har hatt spredte innslag av alkohol, både i og utafør drosjekjø. Blant anna har noen ment at Arbeiderpartiets ordfører-kandidat ikke er kvalifisert til et slikt verv i utelivsbyen Tromsø, ettersom han er avholdsmann. Det minner oss om ei søt historie. Det var søkt om midlertidig skjenkeløyve for ei enkelt anledning. Et flertall i bystyret var innstilt på å gi det, men i slike saker kreves det behandling i to møter om ikke flertallet er på 2/3. Skulle man vente til neste møte med ny behandling, ville arrangementet være gått av stabelen. Tor Z syntes nok dette var litt vrient, så han gikk på talerstolen og ba innstendig om at noen skifta standpunkt, f.eks RVerne for de var jo ikke ekte avholdfolk, men bare mot skjenking av politiske grunner.

Norge kan ikke sjølv avgjøre hvilke strøk vi vil gi distriktsstøtte til; det blir en sak for Brussel. Det meste av slik støtte blir forbudt, f.eks det systemet vi har nå med gradert arbeidsgiveravgift.

Ut av EØS!

EØS er eit trugsmål mot distrikta

Når folk i Noreg sa nei til medlemskap i den europeiske unionen, så var det for svært mange eit medvite verdival, seier Kanapathipillai Sivarajah. Han går frå å vere hyppig møtande vara i fylkestinget til kampplassen på Tromsølista. – Det var eit nei til ein full-liberalisert marknadsøkonomi med alle politiske føringar sentraliserte til Brussel. Alternativet, som tilhengjarane påstod nei-sida ikkje hadde, var eigentleg krystallklårt: Vi ville halde på den lokale handlefri- domen, vi ville holde på høvet til å styre kapitalen og til å kunne velje politiske og økonomiske verkemiddel tilpassa ein lokal situasjon.

Kva for verkemiddel og kor sterk styring var ikkje nei-folket samstemde om, men vi ville det skulle vere mogleg. Og dette er jo eit sentralt poeng i eit demokrati. Gjennom EØS-avtala er diverre svært mykje likevel tapt. Etter ein uhyre snedig plan har Arbeidarpartiet sørga for at rammevilkåra for norsk økonomi skulle verte EU-like same kva resultat folkeavrøystinga fekk.

– Kva er EØS?

EU har to delar: ein felles marknad og ein union. EØS knytter oss til den felles marknaden, men held oss utan-

for unionen. Ettersom prinsippa for marknaden no, som i dei siste 30 åra, vert fastsetne av unionen (og forgjengaren EF), er det i praksis ikkje mykje som skil EØS og EU.

Sikkert er det at EØS har same grunnreglane som EU: fri flyt av kapital, arbeidskraft, varer og tenester. Full liberalisering – minst mogleg politisk styring.

– Har dette noko å seie for kommunane?

Verknaden for lokalsamfunna er dramatisk. Høvet til å stø eige næringsliv forsvinn nærast, anten det er i det store der Statoil og Hydro før kunne få fordelar i Nordsjøen, eller det er i det små der kommunen kunne kjøpe kontorutstyr hos den lokale papirhandelen. Dette fører til svekka økonomi og kompetanse lokalt, altså til sentralisering.

– Kva går dei nye innkjøpsreglane ut på?

Mange trur at EØS ikkje er mykje annleis enn ei handelsavtale. Det er feil, og reglane for offentlege innkjøp er eit godt prov på det. Den gamle frihandelsavtalen ga høve til fri eksport og import, men hadde ikkje reglar for at dette måtte finne stad. Det stod oss fritt å foretrekke norske leverandørar. EØS-avtala seier derimot at alle leverandørar i alle EØS-landa skal kunne konkurrere på like vilkår.

Det er naturlegvis dei store kontraktene som er mest interessante for utlandet, og det er difor vedteke at alle offentlege innkjøp til verdi over 1,6 millionar kroner skal ut på anbod i heile EØS. Konkurransvilkåra skal vere like og gjort kjent på forhand.

– Er det ikkje berre papirreglar, dette da?

Nei, vi har etter kvart mange døme på at direktivet vert handhevd. Troms fylke fekk i fjor kjeft frå departementet avdi det hadde splitta opp innkjøpa sine av legemiddel. Innkjøpa skulle samlast. Då kom summen over 1,6 millionar, og ein måtte ut med EØS-anbod.

Molde kommune kravde i vår at røyrgjæringsfirma måtte ha verkstad der for

å få oppdrag. «Konkurranssevriding» skreik departementet og sette foten ned.

Odda kommunestyre kravde at firma som skulle konkurrere om oppdrag hos dei, skulle ha tariffavtale. Slik ville dei hindre lønsdumping t.d i byggjebransjen. Departementet underkjente vedtaket, og det berre ei veke etter at statsministeren i partileiardebatten hadde skulda Lahnstein for løgn når ho sa at EU-medlemskap truga faglege rettar.

Rennesøy kommune lyste berre ut lokalt når dei skulle hyre nytt firma til søppelkøyning; kontraktsommen var

under 1,6 millionar. Men det stod «høve til forlengja periode» i kontrakten, så der måtte byråkratiet i sving likevel.

– Men gjer ikkje dette at varer og tenester vert billegare?

Det er ikkje sikkert. Det har vore svært vanleg for det offentlege å forhandle fram særavtalar. Kan hende har ein sondert marknaden ved ein laus tilbodsrunde, for så å forhandle meir spesifikt med ein eller to leverandørar. Det er no ulovleg. Reglane skal vere klåre

kje tar med i rekneskapan i det heile. Tap av lokale arbeidsplassar og redusert lokal kompetanse er konsekvensar vi meiner det må vere legitimt for ein kommune å verne seg mot. Så ikkje i EØS. Om den lokale brøytesjåføren vil auke til full jobb ved å ta ambulanseskøyninga også, skulle vi tru det var fornuftig ressursbruk. Men om eit nasjonalt eller internasjonalt ambulansesfirma vil køyre der og er billegare, ja så har dei retten på si side.

– Kva med den offentlege støtta til distrikta?

I prinsippet forbyr EØS all driftsstøtte til firma, direkte og indirekte. Og som indirekte støtte reknar ein t.d den norske ordninga med gradert arbeidsgivaravgift. Denne ordninga skal difor avviklast no.

Unntaket er Finnmark og Nord-Troms, men det er av di Brussel har vedtatt at det er eit støtteverdig område, ikkje av di vi meiner det. I det heile er det slik no at det er EU som fastset kva strøk i Noreg som skal få distriktsstøtte, kva tiltak, og kor store summar som kan nyttast. Ettersom skilnadene mellom fattige og rike strøk i Noreg er mykje

eigne pengar –, men fekk påpakning av fylkesmannen. Rett skal vere rett, ein kan søke om å bruke meir. Kven som avgjer søknaden? Brussel.

Om ein kommune vil gi støtte til betring av miljøtilhøva ved ei bedrift, så vert det no sett på som rein bedriftstønad: i prinsippet ulovleg, i praksis strengt regulert. Om ein fabrikk bed om stønad til nytt reinseanlegg, så kan ein ikkje gi det utan samstundes å gi like mykje til nabofabrikken som ikkje vil reinse.

Denne lille gjennomgangen viser kvifor det er viktig å reise kampen mot EØS også i lokalvalkampen, seier Sivarajah. – Det er elles drøssevis med andre gode argument mot EØS, men dei får vi kome attende til ved eit anna høve, legg han til.

Dette meiner vi

Her er eit utval av sakene som er nemnt i kommuneprogrammet til Tromsø RV, men ikkje i denne avisa. Du kan få programmet ved å kontakte oss; sjå adressa på baksida.

* Dobbling av talet på stillingar på sjukeheimane.

* 6-timars dag med full lønnskompensasjon – prøveprosjekt i Tromsø no.

* Gjenopprett og senk skjenkjetaket. Minst to skjenkjerfrie dagar i veka. Inndra skjenkjeløvet til utestader som arrangerer puppeshow eller topplaus servering.

* Maksimum elevtal på 20 i kvar klasse i grunnskolen.

* Ungdomens hus til ungdommen, klubbar i bydelane.

* Fri hall-leie for idrettslaga.

* Full kjeldesortering no. Steng Ørndalen snarast.

* Sats på nærbutikkar. Pareringsavgift ved alle butikksenter og større arbeidsplassar.

* Forbod mot all privatbilisme i indre parkeringssone på Tromsøya. Gratis buss til/frå alle drabantbyane i rushtida.

* Barnehagar i buområda for Sentrumstangent-pengane.

* Brøyt gang- og sykkelstiane først. Ikkje ein centimeter asfalt i sentrum før det er fast dekke i distrikta.

* Bygg fiskerihamn i Kvaløyvågen og Ersfjorden no!

Forrige periode hadde RV i Tromsø fire representantar. Denne perioden hadde vi to. Får vi inn tre no? Sivarajah står på kamp-plass. Du kan avgjere!

og kunngjerast på forhand. Har du ikkje sagt at servicekapasitet er av interesse i tillegg til pris, så har du ikkje lov til å leggje vekt på det. Både Statbygg og Vegdirektoratet meiner dette er fordyrande.

Men viktigast er dei samfunnsøkonomiske sidene som EØS-reglane ik-

mindre enn i mange EU-land, er det grunn til å frykte for at utjamningspolitikken vår ikkje vert akseptert.

Det vert også innstrammingar i bruk av lokale næringsfond og liknande. Ein kommune kan no maksimum gi eit og same firma 800.000 kr i stønad over tre år. Kåfjord ville i fjor bruke meir – av

Nei til EØS!

Oljedirektivet, som Gro i fjor kalte ei uvennlig handling, er nå gjeldende for Norge. Det reduserer sterkt våre muligheter til å favorisere norske bedrifter og norsk forskning.

Kommune-
lista i
Tromsø

- 1-2 Charlotte Reedtz Kristiansen, miljøarbeider
3-4 Jens Ingvald Olsen, forskalingssnekker
5-6 Kanapathipillai Sivarajah, fiskerirettleder
7-8 Janne Johansen, arbeider
9-10 Siri Andersen, sykepleier
11-12 Jon-Arne Jørstad, miljøarbeider
13-14 Elisabet Sausjord, sykepleier
15-16 Arulnesan Marianayagam, student
17-18 Rikke Kristiansen, klubbmedarbeider
19-20 Bengt Appelbom, feier
21 Toril Konst, tilsynsinspektør
22 Halvor Langseth, tømrer
23 Anniken Dulin, lærer/kulturarbeider
24 Per Kristian Roghell, amanuensis
25 Anne Hofgaard, sosionom
26 Roger Wangsbro, tømrer
27 Sidsel Aarseth, lærer
28 Per Ivar Kåresen, lege
29 Aud Karin Bjørn, student
30 Jørn Petter Aronsen, arbeidsledig
31 Gjertrud Kalseth, lærer
32 Carl Erik Schulz, førsteamanuensis
33 Vibeke Lundby, rektor
34 Lars Svenson, gartner
35 Siri Moe, fysioterapeut
36 Gudmund Anders Dalsbø, tekniker
37 Lise S Kanstad Hansen, ergoterapeut
38 Jon Gaska, sosionom
39 Gro Alteren, student
40 Eirik Mathisen, sykepleier
41 Anita Engen, bankfunksjonær
42 Stein Erik Trondsen, arbeidsledig
43 Gro Morken Nilssen, typograf
44 Jon Børge Hansen, informasjonskonsulent
45 Irene Lund, bioingeniør
46 Børge Kvaal, snekker
47 Torunn Ovanger, lærer
48 Bjørn Schvenke, maler
49 Torill Nustad, arbeidsledig
50 Mads Gilbert, lege
51 Kirsti Henriksen, sykepleier
52 Ragnar Olsen, kulturarbeider
53 Marion Palmer, organisasjonskonsulent
54 Hans Jostein Melbø, sosialøkonom
55 Solveig Vorren, sykepleier
56 Bernt Stueland, lege
57 Rønnaug Finnset, sykepleier
58 Arnt-Otto Arntsen, nestleder

Kommune-
lista i
Lenvik

- 1-2 Tone Storås, jordmor
3-4 Liv Steiro, frisør
5-6 Tove Lie, førskolelærer
7-8 David Sæther, pedagog
9-10 Finn Nordby, selvst næringsdrivende
11-12 Sylvi Martinsen, student
13-14 Dag Frøland, lærer
15-16 Birgit Gregussen, dagmamma
17-18 Viggo Haugland, selvst næringsdrivende
19-20 Mette Gregussen, sekretær
21-22 Stian Larsen, fisker
23-24 Tone Elisabeth Hansen, hjelpelærer
25-26 Bjørn Govasli, kokk
27-28 Susanne Vangen, servitør
29-30 Renate Åland, hjemmearbeider
31-32 Liss Wenche Jensen, passasjerbetjening
33-34 Lillian Jensen, student
35-36 Sissel Jakobsen, frisør
37-38 Bjørg Mathiassen, massør
39-40 Oddny Jensen, tannlege-sekretær
41-42 Edna Hansen, husmor
43-44 Britt Eriksen, tusenkunstner
45-46 Liv-Hilde Larsen, hjemmearbeider
47 Lisbeth Sivertsen, internat-assistent

Tromsø, fortsatt ...

- 59 Eva Gran, informasjonskonsulent
60 Bjørn Eide, arbeidsledig
61 Sølvi Ditlefsen, hjelpepleier
62 Ivar Stokkeland, bibliotekar
63 Torhild Strømsnes, sykepleier
64 Behrooz Elyasi, student/miljøarbeider
65 Gro Gjervan, heimeværende
66 Anton Myhra, universitetslektor
67 Ragna Schvenke, lærer
68 Oddvar Svendsen, forsker
69 Nina Hesselberg, lege
70 Erling Briskemyr, lærer
71 Jens Harald Eilertsen, redaktør
72 Eli Berg, bioingeniør

Kommune-
lista i
Harstad

- 1-2 Kjell Pedersen, lærer
3-4 Harald Bergland, forsker
5-6 Inger Bye, vernepleier
7-8 Anne-Marie Aag, skoleelev
9-10 Kirsten Evjen, lærer
11-12 Kirsti Munkvold, tannpleier
13-14 Mareno Nauste, fotograf
15-16 Frode Bygdnes, dreier
17 Ingrid van Kuijk, spesialpedagog
18 Pål Sveinung Mathisen, student
19 Wenche Jensen, førskolelærer
20 Torgrim Karlsen, sveiser
21 Sigrunn Berre, hjelpepleier
22 Sveinung Haukland, disponent
23 Wenche Martinsen, hjelpepleier
24 Bjørn Dalager, lærer
25 Anne Lise Valle, student
26 Rolf Martinsen, pensjonist
27 Hilde Holthe, fysioterapeut
28 Gunnar Kristiansen, daglig leder
29 Marte Johansen, sykepleier
30 Arthur Bølteskar, montørførmann
31 Turid Hansen, høskolelærer
32 Øystein Drøsshaug, kunstner
33 Mette Molberg Nilsen, førskolelærer
34 Halvard Jensen, lærer
35 Janne Broderstad, vernepleier
36 John Madsen, verkstedarbeider
37 Ronny Hansen, sveiser
38 Kirsti Kristiansen, hjemmeværende
39 Steinar Nilsen, tømrer
40 Janne-Karin Ytterstad Larssen, student
41 Tom Kolstad, lærer
42 Ruth Andreassen, bioingeniør
43 Bjørn Elman, vernepleier
44 Jon Erik Henriksen, lærer
45 Ulf-Gunnar Wang, kuldemontør
46 Kjetil Martinsen, glassmester
47 Ole Kristian Lundberg, sykepleier
48 Bjørg Steiro, sykepleier
49 Torgeir Jackola, ingeniør
50 Vigdis Bordevich, student
51 Petter H Pettersen, hjelpepleier
52 Bjørg Balteskard, fagkonsulent
53 Viggo Mathisen, vernepleier
54 Stein Martin Sandvik, ekspeditør
55 Jan Helge Kjærland, reklamekonsulent

Fylkeslista
i Troms

- 1 Mads Gilbert, Tromsø
2 Frode Bygdnes, Harstad
3 Aud-Karin Bjørn, Tromsø
4 Kari Torgersen, Storsteinnes
5 Liv Steiro, Finnfjordbotn
6 Øyvind Tollefsen, Øverbygd
7 Tone Magelssen, Sør-Lenangen
8 Behrooz Elyasi, Tromsø
9 Eva Berg, Borkenes
10 Charlotte R Kristiansen, Tromsø
11 Anne-Marie Aag, Harstad
12 Eva Gran, Tromsø
13 Kjell Pedersen, Harstad
14 Ragna Schvenke, Tromsø
15 Karl Ragnar Engstad, Nordkjosbotn
16 Ågot Hammari, Borkenes
17 Tove Olsen, Øverbygd
18 Kanapathipillai Sivarajah, Tromsø
19 Eli Eriksen, Borkenes
20 Geir Bjørsvik, Tromsø
21 Hege Gjerdrum, Skjervøy
22 Sidsel Aarseth, Tromsø
23 Kirsti Munkvold, Harstad
24 Jon Børge Hansen, Tromsø
25 Grete Torgersen, Storsteinnes
26 Per Kristian Roghell, Tromsø
27 Inger Bye, Harstad
28 Jon-Arne Jørstad, Tromsø
29 Torill Konst, Tromsø
30 Torgeir Engstad, Storsteinnes
31 Anne Tunli, Borkenes
32 Anton Myhra, Tromsø
33 Lars Svenson, Tromsø
34 Torill Nustad, Tromsø
35 Carl Erik Schulz, Tromsø
36 Bente Hansen, Lyngseidet
37 Helge Matland, Tromsø
38 Siri Andersen, Tromsø
39 Jan-Hugo Haugslett, Lakselvdal
40 Jens Ingvald Olsen, Tromsø
41 Gro Gjervan, Kvaløysletta
42 Kurt Olsen, Storsteinnes
43 Janne Johansen, Tromsø
44 Gudmund Anders Dalsbø, Tromsø
45 Eli Berg, Tromsø
46 Harald Bergland, Harstad
47 Kirsti Henriksen, Tromsø
48 Bjørn Schvenke, Tromsø

Lotteriloven er i fare. Ikke en gang kroneautomatene får være i fred. Det er konkurransevidende å la humanitære organisasjoner ha enerett på slike, sier Brüssel.

Ut av EØS!

Forsvar fylkeskommunen – mot Arbeiderpartiet!

Et av Arbeiderpartiets slagord i denne valgkampen er «Forsvar fylkeskommunen». Det er litt av et paradoks sier RVs førstekandidat i Troms, Mads Gilbert, for det er jo det samme Arbeiderpartiet som står for alt av angrep mot fylkene.

Mads var RVs representant på fylkestinget fra 1979 til 1987, og nå er han klar for en ny periode – om velgerne vil. – Det er egentlig ikke mye som har endra seg fra sist, sier han, det er snakk om en knalltøff forsvarskamp mot stadige nedskjæringer og innstramminger fra regjeringshold.

Disse forverringene har i alle fall den «fordelen» at de skaper et klart skille mellom ulike typer politikere. Du har lojalistene som godtar alt, skjærer ned og sleiker opp. Du har de likegyldige som sagtens er med på å skrive et protestbrev i ny og ne, men som knapt tror det nytter, og som for all del holder på rammene. Og du har RV som sier det folk tenker: Dette er for jævlig, dette må vi slåss mot.

Vi er for eksempel de eneste som aktivt går mot all innføring av egenandeler. Gratis helsetjenester er et sentralt element i en velferdsstat.

– Du levner ikke Arbeiderpartiet mye ære?

Nei, altså, her sitter fylkesordføreren deres i regjeringa og svinger barberkniven. Det må jo gå galt. Når tok Olsen en dissens på kuttene til kommuner og fylkeskommuner. Og han skal de altså ha gjenvolgt!

Det blir som i eventyret. Noen må rope at keiser Jan ikke har klær på. Og det blir nok RV denne gangen også.

– Hvilken enkeltsak engasjerer deg mest?

Det er mange, men la oss begynne et sted: Som sagt, bort med alt av egenandeler. Dernest, gi helsesektoren tilstrekkelige rammer. Og: avvikl venteliste-garantien!

– Det var da svært?!

Garantien er et politisk knep som skal få det til å virke som noe positivt at folk ikke får nødvendig behandling. Det står nå 13.617 innbyggere i Troms på venteliste for behandling, men bare 20 % har «garanti»! Sjukehusa burde ha nok kapasitet til å gi et tilbud til alle sjuke, enten lidelsen deres står på ei liste fra departementet eller ikke.

Her minner jeg også om at helsevesenet langt fra bare er de somatiske sjukehusa. Det er vedtatt en fylkesplan for desentralisert psykisk helsevern, men pga de trange rammene går det altfor sakte med utbygginga. Det samme gjelder ambulansplanen. Og når skal noe så selvfølgelig som tannhelse bli gratis her i landet?

Venteliste-garantien er en bløff. Den må avvikles!

– Du er sjølv fylkesansatt lege. Skal du bli en rein sektorpolitiker for ditt eget fagfelt?

Nei, tvert imot. Er det noe vi gjør, så er det å se heilhet og sammenhenger. For eksempel kjemper vi iherdig for levedyktige lokalsamfunn, sterke nettverk og trygge arbeidsplasser. Og faktisk – det er få ting som er så godt forebyggende helsearbeid som nettopp slikt.

– Har du noe å melde for eksempel på samferdselssektoren?

Nordnorgebanen. Det tok generasjoner før det blei godtatt sørpå med et universitet i nord. Jernbane er like legitimt, tar like lang tid å få gjennom, men vi må ikke gi oss.

Og ellers sterkere kollektivtrafikk på alle nivå. I et fylke som vårt må det bety kraftig subsidiering. Høyres leder, Jan Petersen, skreiv en artikkel tidlig i valgkampen under tittelen «Bilen er kommet for å bli»! Javisst, men problemet er jo ikke at noen har tenkt å utrydde bilen; det er bussen som snart kommer på lista over trua arter.

Så vil jeg stille krav om fri skole-skyss – uten grenser og egenbetaling. Det dårlige skysstilbudet fører til at mange ungdommer i de øverste klassene skaffer seg bil og kjører til skolen. Ikke særlig miljøvennlig.

– Dette bringer oss over på skolesektoren?

Sektor og sektor, vi tenker som sagt heilhet og sammenhenger. Et kritisk

trekk ved fagopplæringa er mangelen på lærlingplasser. Derfor mener RV at det ikke bør gis offentlige oppdrag uten at bedriftene tar inn lærlinger. Dette er imidlertid et konkurransevridende krav som er forbudt pga EØS-avtalen. En av mange grunner til å kreve den famøse avtalen oppheva.

Vi skjønner at det ikke var mangel på gode saker som fikk Mads til å ta en pause fra det parlamentariske arbeidet. Idet vi avslutter praten, peiker han iherdig på fylkesprogrammet til RV, og nevner i fleng: Fylket må bidra til at landsdelens teater får eget hus. Ingen oljeboring utafor Troms. Prøvefylke for sekstimersdagen. Antirasistisk sone. Nei til bruk av personellminer. Det blir fire travle år, tyder mye på.

RVs fylkesordførerkandidat klar til å storme hovedkvarteret: det nye multimegamillion fylkesbygget, som vi i alle fall kan si en pen ting om: med alle sine overskridelser har det demonstrert på en fortrinnsfull måte at det ikke mangler penger i systemet. Merk ellers miljømerket: Denne kandidaten er brukt før – med hell.